

DANIŞMA MECLİSİ S. Sayısı : 295

Selçuk Duracık ve Halil Esendağ Haklarındaki Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (3/163)

TC

Başbakanlık

Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 19-301-06567

7 Mayıs 1982

Konu : Ölüm Cezası

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Taammüden birden ziyade kişiyi öldürmek suçundan, İzmir Synt. K. 2. Numaralı Askerî Mahkemesince verilen ölüm cezası, Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin 9.3.1982 gün ve 1982/72-112 sayılı ilamı ile onanan Emrullah oğlu 1960 doğumlu Turgutlu Yenice Mahallesi nüfusunda kayıtlı Selçuk DURACIK ile Toker oğlu 1961 doğumlu Saruhanlı Gözlet Köyü nüfusunda kayıtlı Halil ESENDAĞ haklarında düzenlenen dosya ve Millî Savunma Bakanlığının 4.5.1982 gün ve 1982/1802-5-K/41 sayılı yazısının bir örneği ekte gönderilmiştir.

Gereğini emirlerinize arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 3/163

Karar No. : 31

28 Aralık 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Taammüden dört kişiyi öldürmek suçundan sanıklar, Manisa İlinin Turgutlu İlçesi, Yenice Mahallesi, Hane 438/441, Cilt 021/04, Sahife 98'de nüfusa kayıtlı 7 Eylül Mahallesi 2 Tunca Sokak Numara 25'de oturur, Emrullah oğlu 29.8.1960 doğumlu, Birsen'den olma Selçuk Duracık, Saruhanlı İlçesi, Gözlet Köyü, Hane 4, Cilt 021/01 ve Sahife 19'da nüfusa kayıtlı, Gözlet Köyünde oturur, Toker oğlu 8.4.1961 doğumlu Mürüvet'den olma, Halil Esendağ'ın Türk Ceza Kanununun 450/4-5 maddesine göre ölüm cezasıyla mahkûmiyetlerine ve Dursunbey İlçesi, Çanaklı Köyü nüfusunda kayıtlı Manisa'nın Tunca Mahallesi Çal Sokak numara 6'da oturur, Ramazan oğlu 1.2.1963 doğumlu Gülkadın'dan olma Ali Aksakal'ın Türk Ceza Kanununun 450/4-5 ve 55/1 inci maddelerine göre 24 sene ağır hapis cezasıyla tecziyesine ve bu öldürme fiiline iştirakda bulunmaktan sanık, Turgutlu İlçesinin 7 Eylül Mahallesi, Gürleyen Sokak numara 18/A'da oturur, Salih oğlu 1960 doğumlu, Şöhret'den olma Halil İstekli'nin Türk Ceza Kanununun 450/4-5 ve 65/3 üncü maddelerine göre 15 yıl ağır hapis ve Turgutlu İlçesi, Atatürk Bulvarı Yüzmez Apartmanında oturur, Naci oğlu 1957 doğumlu, Sevgi'den olma, Ahmet Tuncel'in 450/4-5, 65/3 üncü maddelerine göre 20 yıl ağır hapis cezası ile tecziyesine dair İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesinin Esas 1981/142,

Karar 1981/269 sayılı 17.9.1981 tarihli hükmü Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin 1982/72 Esas, 1982/112 Karar sayılı 9.3.1982 tarihli ilamıyla onanmak suretiyle kesinleşmiş bulunduğundan, bu işe ait dosya Başkanlığın 7.5.1982 günlü 19-301-06567 sayılı tezkeresine ekli olarak Danışma Meclisi Başkanlığına sunulmuş, Danışma Meclisi Başkanlığınca da Komisyonumuza havale edilmiş olmakla, dosyanın Adalet Bakanlığı temsilcilerinde katıldığı tonlantıda yapılan tetkik ve müzakeresi sonunda :

7.9.1979 günü sanıklardan Selçuk Duracık, Halil Esendağ, Ali Aksakal'ın bir süre önce sağ görüşlü arkadaşlarının bir kahvehaneye yapılan baskın sırasında öldürülmelerinin ülkücü kesim üzerinde yarattığı havayı kaldırmak amacıyla misilleme yapmaya karar verdikleri ve bu karar doğrultusunda eyleme geçerek önceden tasarladıkları biçimde saat 24.00 sıralarında başlarına birer başlık geçirerek Turgutlu İlçesindeki Çınar ekmek fırınına gittikleri, fırın sahibi Halis Haznedarın alt katta Yaşar Bilgin ile buldukları sırada içeriye giren üç sanık Selçuk Duracık, Halil Esendağ, Ali Aksakal'ın silahlarını çekerek bunlara yukarı çıkmalarını bildirdikleri, bu arada Halis Haznedar'ın hemen tezgâhın altına kendisini attığı, yukarı çıkan sanıkların orada bulunan sol görüşlü olduklarına inandıkları daimî işçi Osman Haznedar, Yaşar Bilgin, Mustafa Şahin, sadece tatil günleri çalışmak üzere fırına gelen Mustafa Şenpınar'ı ellerinde bulunan silahlarıyla taradıkları, olayda yaralanan Mustafa Şenpınar'ın kaldırıldığı hastahanedeki diğerlerinin ise aldıkları kurşun yaralarıyla olay yerinde öldükleri, derhal fırını terk eden sanıkların bir taksi ile kaçtıkları Nif çayı civarında Selçuk Duracık tarafından silahların saklandığı fiile ferî iştirakde bulunan Halil İstekli tarafından bilahare saklandığı yerden alınıp bir müddet muhafaza edildikten sonra diğer ferî fail Ahmet Tuncel'in talimatı ile Veli isminde bir şahsa verildiği, sanık Halil İstekli'nin yakalanması üzerine Ahmet Tuncel tarafından silahların Veli'den alınıp, Adem adında ülkücü bir şahsa bırakıldığı ve daha sonrada sten tabancanın parçalanarak hurda haline getirilmiş olduğu, Halil İstekli'nin 20 000 Ahmet Tuncel'in 25 000 lira vermek suretiyle suçta kullanılan sten tabancanın sağlandığı, bu iki sanık Halil İstekli ile Ahmet Tuncel'in asıl suç faili olmadığı, sanıkların taammüden 4 kişiyi öldürme fiiline ferî iştirakde buldukları dosya münderecatından, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesinin, Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin kesinleşen ilamlarından, maktül Mustafa Şenpınar'ın ağır yaralı iken verdiği ifadesi ile sanıkların birbirine tam uyum teşkil eden ve olayın akışına uygun düşen anlatımları, ekspertiz ve ölü muayene raporları ve diğer deliller muvacehesinde sanıklardan Selçuk Duracık, Halil Esendağ, Ali Aksakal'ın taammüden fırın işçisi Osman Haznedar, Yaşar Bilgin, Mustafa Şahin ve Mustafa Şenpınar'ı silahlarıyla ateş edip öldürdükleri ve diğer sanık Halil İstekli, Ahmet Tuncel'in de öldürme fiiline ferî iştirakde buldukları ve bu suretle sanık Selçuk Duracık ile Halil Esendağ'ın Türk Ceza Kanununun 450/4-5 inci maddesine göre ölüm cezasıyla tecziyesine ve Ali Aksakal'ın Türk Ceza Kanununun 450/4-5, 55 inci maddelerine göre takdiren 24 sene ağır hapis ve öldürme suçuna ferî iştirakde bulunan Halil İstekli'nin 450/4-5, 65/3 üncü maddelerine göre 15 yıl ağır hapis ve Ahmet Tuncel'in Türk Ceza Kanununun 450/4-5, 65/3 üncü maddelerine göre takdiren 20 yıl süre ile ağır hapis cezasına mahkûmiyetine 2 Numaralı Askerî Mahkemece 17.9.1981 tarihinde oybirliğiyle karar verildiği ve Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesince de 9.3.1982 tarihinde oybirliği ile hükmün onandığı ve keza Halil Esendağ vekilinin yargılanmanın yenilenmesi isteği Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesince 22.6.1982 tarihinde, Selçuk Duracık'ın yargılanmanın yenilenmesi isteğinde aynı dairece 23.11.1982 tarihinde oybirliğiyle reddildiği ve bu şekilde her iki sanığa ait ölüm cezasıyla diğer sanıklara ait ağır hapis cezalarına ilişkin hükmün kesinleştiği anlaşılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar karşısında hükümlü Selçuk Duracık ile Halil Esendağ haklarındaki ölüm cezasının yerine getirilmemesinde kamu adına her hangi bir yarar görülmediğinden Komisyonumuzca Anayasanın 87 ve Danışma Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddeleri gereğince hazırlanan Selçuk Duracık ve Halil Esendağ

haklarındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair ekli kanun tasarısının Danışma Meclisine sunulmasına oy çokluğu ile karar verildi.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere raporumuz saygıyla sunulur.

Rıfat BAYAZIT
Başkan

M. Fevzi UYGUNER
Başkanvekili

Enis MURATOĞLU
Sözcü

Serda KURTOĞLU
Kâtip

Yavuz ALTOP
Üye

İbrahim BARANGİL
Üye

Çekimserim, gerekçe eklidir.

Necip BİLGE
Üye

Halil ERTEM
Üye

Halil GELENDOST
Üye

Abdullah Pulat GÖZÜBÜYÜK
Üye
Bulunamadı

Beşir HAMİTOĞULLARI
Üye
Bulunamadı

Ömer Adnan OREL
Üye
Bulunamadı

Turgut YEĞENAĞA
Üye
Bulunamadı

ÇEKİMSERLİK OY GEREKÇESİ

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 38 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları gereği, suç tarihi göz önünde bulundurulduğunda, konunun 1961 Anayasası ışığında çözümlenmesi gerekecektir.

Bu Anayasanın 11 inci ve 14/4 maddesine rağmen;

Memleketimiz ceza hukukunda ölüm cezasına yer verilmiştir. Türk Hâkimi Türk Kanunlarını uygulamaktan kaçınamayacağına göre, ölüm cezasıyla sonuçlanan ilamların öteki kazaî kararlar gibi infazı gerekmektedir.

Ancak, 1961 Anayasasının 64 üncü maddesi gereği ölüm cezalarının yerine getirilmesi kanun ile mümkündür.

Kanun koyucu, Yargıtayın zorunlu incelemesinden sonra kesinleşmiş bir hükmün yerine getirilmesini infazın kanunla kabul edilmesine bağlı tuttuğuna göre, oy vermemizde hukukî tartışmalara girişilmesine, dava dosyasının incelenmesine yer yoktur.

Oy vermede; ölüm cezasının yerine getirilmesinin kanuna bağlanıp bağlanmayacağına değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu değerlendirme hukuk dışında tamamen sosyal - siyasal - vicdanî bir değerlendirme olacaktır.

Değerlendirmenin doğruluğunu sağlayabilmek için şu hususların özenle göz önünde bulundurulması gerekir :

1. Suç sebebi ne olursa olsun, işlenen suç toplum için ne derece zararlı bulunursa bulunsun, ölüm cezasının yerine getirilmesinde suçluya ıslah amacı yoktur.

2. Ölüm cezasının yerine getirilmesi, suçlu için gerçekte ceza infazı anlamını taşımaz. Zira infaz ile suçlunun vücudu ortadan kalkmaktadır. Suçlu gerçekte cezasız bırakılmaktadır.

3. Ölüm cezasının infaz edilmemesi suçlunun cezasının affı anlamını taşımaz. O, daima ölüm cezası mahkûmudur. Hayatını cezaevinde sürdürüp bitirmek zorundadır. Bu, işlediği suçun ağırlığına denk bir cezadır. Ölüm cezası hükümlüsü, infaz hukukunun suçlu lehine öngördüğü hiçbir hükümden yararlanamaz. Mesela şartla salıverilemez. Müebbet hapis mahkûmu da değildir.

4. Ölüm cezası mahkûmunu hayatının sonuna kadar cemiyetten tecrit etmek cezadan beklenen içtimaî faydayı sağlar. Ölüm cezası yerine getirilirse, insan eliyle insan hayatına, suçun işlenmesinden çok sonra son verilmesi nedeniyle, malîşerî vicdanda bir rahatsızlık, huzursuzluk doğar ve infazdan itibaren geçen zaman süresince bu vicdan huzursuzluğu gelişir, merhamete, acımaya dönüşür. Bu yönden de ölüm cezasını yerine getirmekte yarar yoktur.

5. Ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununu çıkarmak görevi Meclise verilmiştir. Meclis cezayı yerine getirmeme hususunda kanun isdar edemez; Meclise verilen yetki tek yönlüdür. O halde, kanunun oluşumu için gerekli safhalardan birinde gerekli oy çokluğu oluşmazsa ölüm cezası yerine getirilmeyecektir. Başbakanlık tezkeresi ilgili Meclis Komisyonuna gelip gerekli çoğunluğu sağlayamazsa infaz imkânsızlaşır. Komisyonundan sonra Meclis kanatlarından herhangi birinde çoğunluk sağlanamazsa yine kanun oluşmaz, infaz imkânsızlaşır. Kanunu Cumhurbaşkanı imza etmezse yine infaz mümkün değildir.

Burada bir noktayı vurgulamakta yarar vardır : Komisyonunda oy verme durumunda olan bir üye «ben infaz doğrultusunda oy vereyim, takılacaksa Meclis kanatlarında takılsın» diyememelidir. Vicdanan kanaatini belirtmek zorunda bulunan bir kimse, başkasının sorumluluğunu kendi oyuna dayanak yapamaz. Bunun gibi «Hâkim, Yargıtay idama hükmetmiş, ben onların kararlarının doğruluğuna güvenerek infaz oyu kullanırım, hata varsa günahını hâkimler çöksin» de diyemez. Zira kanun ölüm cezası hükmü ile bu hükmün yerine getirilmesini birbirinden ayırmış, müstakil prosedüre tabi tutmuştur. Hüküm ile infazı birbirine karıştırarak vicdan huzuruna varmak mümkün değildir. Oy verme görevini bu düşünce ile gereği gibi yerine getirmek imkânı da yoktur.

Yukarıda arz ve izah edilen hususlar göz önünde bulundurularak yapılacak değerlendirme ile 1961 Anayasasının 64 üncü maddesinin öngördüğü ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununun oluşturulması, kendisinden beklenen amacı ancak şu hallerde gerçekleştirilebilir : Suçtan doğan zarar halen devam ediyorsa, suçlu ele geçer geçmez yargılanıp hüküm verilmesi kaydıyla, cezanın yerine getirilmesi kanununun isdarı gerekir. Suçlunun ele geçtiği anda toplum huzuruna hâkim olunacak duruma gelmişse artık infazda ferdî - içtimaî fayda yoktur, bilakis zarar vardır. Ormandan şehre sızan vahşi hayvan ne kadar masumu parçalarsa parçalsın, ele geçirilmezse hâkimiyet elden kaçırıldığı için öldürülmesine karar verilir. Bulununca karar yerine getirilir. Fakat diri yakalanıp demir kafese alındı mı, toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettiği takdirde, artık vahşi hayvanı ifna etmek yerine onu kafeste muhafaza etmek doğru olur. Öldürülmesinde hiçbir fayda yoktur. Tutsak edilenin toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettikten sonra öldürülmesi intikam hissi ile izah edilebilir. İntikam ise Devlet olma ile bağdaşmaz.

Ölüm cezasının yerine getirilmesi için kanun oluşturulması oylamasının söz konusu olduğu günümüzde topluma Devlet gücünün hâkim olduğu inkâr edilmez bir vaktadır. Suçluların ölüm cezalarının yerine getirilmesinde içtimaî siyâsî - ferdî bir fayda bulunduğu söylenemez.

12 Eylül'den bu yana girilen etkili operasyonlarla Devlet toplum düzenine hâkim olmuştur. Bu noktaya ulaşmanın gereği yerine getirilen ölüm cezalarının içtimaî faydası vardır. Bugünkü infazla için aynı faydanın bulunduğu söylenemez. 12 Eylül'den çok önce işlenmiş suçlardan ölüm cezası giymiş olanların bu cezalarının yerine getirilmesinde de bugün bir fayda bulunmamaktadır.

Buna rağmen Danışma Meclisi Genel Kurulunu ve Millî Güvenlik Konseyini oylarında vicdanlarıyla başbaşa bırakabilmek için çekimser oy kullanmakta fayda mülâhaza ettiğim cihetle infazın yerine getirilmesi hususunda olumlu ya da olumsuz oy kullanmamayı ve sonuç olarak çekimser kalmayı doğru gördüğümü saygılarımla arz ederim.

29 . 12 . 1982
Serda KURTOĞLU
Danışma Meclisi
Adalet Komisyonu Üyesi

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Selçuk Duracık ve Halil Esendağ Haklarındaki Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — a) Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin 9.3.1982 tarih ve 1982/72 Esas, 1982/112 Karar sayılı ilamı ile kesinleşen, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesinin 17.9.1981 tarih ve 1981/142 Esas, 1981/269 Karar sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/4 - 5 inci maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Manisa ili, Turgutlu ilçesi, Yenice mahallesi, hane 438/441, cilt 021/04, sahife 98'de nüfusa kayıtlı Emrullah oğlu, Birsen'den olma 29.8.1960 doğumlu Selçuk Duracık hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

b) Askerî Yargıtay 3 üncü Dairesinin 9.3.1982 tarih ve 1982/72 Esas, 1982/112 Karar sayılı ilamı ile kesinleşen, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesinin 17.9.1981 tarih ve 1981/142 Esas, 1981/269 Karar sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/4 - 5 inci maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Saruhanlı ilçesi, Gözlet köyü, hane 4, cilt 021/01, sahife 19'da nüfusa kayıtlı Toker oğlu, Mürüvvet'ten olma 8.4.1961 doğumlu Halil Esendağ hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.